

Лисак Галина

Доцент, канд. пед. наук,

Хмельницький національний університет

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УСНОГО АНГЛОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

Однією з центральних проблем навчання іноземної мови є інтенсифікація навчання усного мовлення. Важливість цієї проблеми пов'язана з тим, що в програмі навчання іноземній мові студентів закладів вищої освіти одним із першочергових завдань є завдання формування навичок і вмінь усного мовлення. Тому, навчаючи студентів іноземній мові, особливу увагу необхідно приділяти саме монологічному мовленню, яке є найпоширенішою формою спілкування у сфері навчально-професійної діяльності.

Хоча певним аспектам навчання усного монологічного мовлення студентів присвячено дослідження багатьох методистів (Ф. Бацевича, О. Вишневського, О. Леонтєва, С. Ніколаєвої, К. Онищенко, Н. Скляренка Л. Панової, Л. Якубинського, С. Brumfit, D. Nunan та інших), спостереження за навчальним процесом та аналіз монологічних висловлювань студентів молодший курсів свідчать про недостатній рівень сформованості їхніх умінь монологічного мовлення іноземною мовою. Зокрема монологічні висловлювання студентів характеризуються неадекватністю мовленнєвому завданню, недостатньою повнотою, зв'язністю, невиправданою стилістичною нейтральністю.

Поліпшити цю ситуацію спроможне залучення сучасних засобів, зокрема відеофонограм. За умови відсутності реального мовного середовища автентичні художні фільми відіграють вагомий роль у пізнанні студентами іншомовної дійсності, у формуванні позитивного емоційного ставлення до іноземної мови, вони є потужним стимулом до мовлення, до створення різноманітних мовленнєвих ситуацій.

Проблемі використання автентичних художніх фільмів для навчання усного монологічного мовлення присвячено ряд досліджень: навчання студентів англomовного говоріння засобами відеофільмів (С. Кіржнер, В. Пащук, Є. Сунцова, А. Чужик); виділено функції відеофонограми у процесі навчання та способи застосування кіно-, теле- та відеофільмів (Н. Бичкова, М. Ляховицький, М. Allan); виділено принципами відбору автентичних художніх фільмів (Л. Смелякова, Н. Бичкова, С. Кіржнер, Т. Яхнюк, Р. Arcario, L. Opp-Beckman, S. Klinghammer, В. Tomalin).

У процесі навчання іноземної мови використовуються відеоматеріали різних жанрів: художні, документальні, науково-популярні, а також спеціальні навчальні. Це можуть бути окремі фрагменти (епізоди), що тривають декілька хвилин, рекламні ролики, музичні відеокліпи, відеозаписи виступів, записи новин, прогнозу погоди, телепередач, відеоролики, відеофільм-інтерв'ю, а також відеофільми в повному обсязі.

На думку В. Пащук [2] та Л. Смелякової [3] основи застосування відеофонограми для навчання монологічного мовлення доцільно розглядати в декількох аспектах. *Психологічними* особливостями використання відеофонограми є здатність подавати мовленнєвий матеріал одночасно у двох модальностях – зоровій і слуховій, виступати мотиватором створення монологічних висловлювань, відтворюючи природні мовленнєві ситуації, забезпечувати необхідний емоційний клімат навчання.

У процесі сприймання художнього фільму подається не лише власне зорова наочність, але й автентична мовна наочність, що й визначає *лінгвістичні* основи використання відеофонограми: лексичну (реалії; експресивні й ідіоматичні засоби, розмовна, конотативна і фонова лексика, терміни, сталі вирази, звукоімітація, вигуки, заповнювачі пауз тощо); граматичну (інверсія, неповні речення, скорочені форми, розділові й риторичні запитання тощо); фонетичну (правильність вимови, темп, тембр, інтонація, паузи тощо).

Робота з відеоматеріалом сприяє переважним чином розвитку навичок та умінь аудіювання й говоріння. У процесі організації навчання монологічного

мовлення студентів із використанням відео В. Пащук [2] пропонує враховувати трьох етапний розподіл навчальних дій, який є найтипівішим для сучасної методики навчання іноземних мов.

На першому етапі (розуміння) передбачається загальне ознайомлення з відеофрагментом і виконання вправ, спрямованих на розуміння послідовності дій та причинно-наслідкових зв'язків.

На другому етапі (мовна практика) передбачається паузовий (за допомогою стопкадру) перегляд фрагменту відео з метою зосередження уваги на відібраних мовних одиницях, уживання яких коментується викладачем та систематизується у процесі виконання комунікативних вправ.

Основним завданням під час третього етапу (мовленнєва практика) є стимулювання активної комунікативної діяльності студентів на основі ситуації відеофрагмента із застосуванням опрацьованого мовного матеріалу.

Аналіз науково-педагогічної літератури [1-4] дав можливість визначити загальнодидактичними принципами навчання, які необхідно враховувати при використанні відеофонограми, а саме: доступності викладання, послідовності, наочності, свідомості й активності студентів, науковості, проблемності, самостійності, зв'язку навчання з реаліями, життям, міцності знань, рівня сформованості умінь і навичок, емоційності навчання.

Отже, використання автентичних відео фільмів у процесі формування монологічних умінь студентів має ряд переваг, а саме: демонструє предмети, явища оточуючого середовища, частину життя, слугує вихідною формою пізнання, відображає цікаві для студентів події, викликає в них емоційні співпереживання. Робота з відеофільмами дозволяє навчати усному монологічному мовленню, коли студенти говорять переважно у ролі однієї з дійових осіб після перегляду фільму; навчати говорінню у процесі демонстрування фрагментів фільму; спонтанного, непідготовленого монологічного мовлення після перегляду художнього фільму, використовуючи монологи різних форм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичкова Н. І. Місце автентичних художніх кінофільмів у вивченні іноземних мов і культур / Н. І. Бичкова // Науковий вісник кафедри Юнеско КДЛУ. Філологія, педагогіка і психологія в антропоцентричних парадигмах. – К. : Вид. центр КДЛУ, 2000. – Вип. 3. – С. 596-601.

2. Пащук В. С. Навчання студентів мовних спеціальностей усного англійського монологічного мовлення з використання автентичних художніх фільмів) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Пащук Вікторія Степанівна; Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2002. – 22 с.

3. Смелякова Л. П. Художественный текст в обучении иностранным языкам в языковом вузе (теория и практика отбор) : [монография] / Л. П. Смелякова. – СПб. : Образование, 1992. – 141 с.

4. Arcario P. Criteria for selecting video materials // Video in Second Language Teaching / P. Arcario. – 2001. – P. 100-121.